

19. Бачо Преводачо

Така на шега кръстихме Гугъл „преводача“, който придобива все по-голямо значение както в живота на всички хора, така и в ежедневието на преводачите – били те аматьори или професионалисти.

Мненията за Бачо Преводачо сред потребителите му варират в доста широк диапазон – от пълно отричане до боготворене. Сред професионалните преводачи обаче мненията са доста по-умерени. Дори и при напълно отрицателно отношение, живият професионален преводач понякога може да се справи отлично и с най-отчайващия превод на Бачо Преводачо и да го приведе във вид, годен за употреба. Усилията, които трябва да положи живият преводач в такива случаи, са неимоверно големи и отнемат повече време, отколкото самостоятелното извършване на превода.

Аз лично имам известен опит и впечатления от резултатите, които Бачо Преводачо предлага при превод на славянските езици, на които превеждам. Най-често преводите на Бачо Преводачо на сръбски, хърватски и словенски са напълно неизползваеми и затова аз директно ги игнорирам и си ги правя с помощта на своята глава. Ако имам време да си поиграя и да изразходвам двойно повече време, отколкото при превод, направен само от мен, евентуално бих се пробвал, но времето е цен-

но, непрекъснатото виждане в монитора – изтощително, а липсата на смисъл в такава дейност – тотално обезкуражаваща, така че в 99% от случаите просто съм затварял таба с Бачо Преводачо и съм продължавал на чисто.

За Бачо Преводачо английският е основен език, затова сложните падежни конструкции на славянските езици го объркват, словоредът му е неясен и често смисълът излиза точно обратен на оригиналния. Това до известна степен ме успокоява, че скоро няма да изчезне нуждата от живи преводачи, които да влагат човешкия си ум и творчество в процеса на превода.

За съжаление, все по-често ми попадат различни текстове, които са малко редактирани или съвсем нередитирани преводи на Бачо Преводачо. Факторите за появата на такива текстове са много – масово немарливо отношение към всякакви текстове изобщо, намалени изисквания към публикуваните текстове, липса на време, а и на желание у онези, които публикуват такива текстове, да ги редактират, незнание на чужди езици, а и не на последно място – невладеене на родния език. Предполагам, че има и редица други фактори, но целта ми тук не е да им правя изчерпателен списък.

Един от неспоменатите по-горе фактори е неконтролируемо нароилите се агенции за преводи, които не разполагат със собствен персонал от преводачи, а само с кухи списъци с имена на преводачи. Тъй като у нас тези

агенции са под крилото на Външно и съществуват с неговата благословия (наречена от него „оторизация“, а от раболепните агенции – „лиценз“), те имат изключително високо самочувствие и се мислят за богоизбрани. Това тяхно поведение води до големи своеволия при използване на труда на преводачите от списъците, които често граничат с извращения. Едно от тях са фалшификациите на подписи на преводачи, за които знаят всички, но странно защо все още не са предприети никакви мерки срещу това явление.

Благодарение на това, че агенциите за преводи безнаказано могат да използват името и подписа на който си поискат преводач, те могат да сложат име и подпис под превод, направен и от Бачо Преводачо! Тъй като мениджърите в агенциите за преводи много често не са на „ти“ с чуждия език, на който трябва да предадат някой превод, те няма как да редактират превода и го оставят непроменен. Причината мениджърите да прибягват до такива драстични мерки може да бъде липсата на преводач по съответния език.

Тъй като агенциите са си създали една огромна мрежа за „взаимопомощ“, те си предават едни на други едни и същи имена на преводачи. Случва се обаче преводачите от списъците да са много ангажирани, болни, в командировка и т. н., и агенциите да не могат да се доберат до нужния им преводач. Съществуват и независими преводачи, какъвто съм аз, но те

са много малко на брой, а и агенциите избягват да използват техните услуги.

И така, когато някой мениджър от агенция удари на камък, не намери нужния му преводач, а срокът за извършване на превода е „вчера“ (най-любимият срок на всички агенции!), тогава находчивият мениджър прибегва до услугите на безотказния и винаги наличен Бачо Преводачо (освен ако връзката с Интернет не е прекъсната). И тъй като убежденията на мениджъра са такива, че не му позволяват да се съмнява в безпогрешността на Бачо Преводачо, той спокойно и безкритично приема предлагания от него превод. Пък и на харизан кон зъбите се не гледат! Бачо Преводачо е най-големият алтруист в преводаческия бранш. Само срещу 0,00 лв. той може да направи неограничено голям превод.

В най-добрия случай, мениджърът на агенцията за преводи поназнайва или може да се ориентира в езика, на който е преводът, да пооправи родовете и числата на съществителни и прилагателни, но падежните окончания и глаголните форми са препъни камъкът при преводите на славянски езици, да не говорим и за специфичния словоред, който често е фатален при превод, а Бачо Преводачо не се свени да превежда с обратен смисъл.